Ymgynghoriad cyhoeddus ynghylch sefydlu prif darged er lleihau swmp y sbwriel morol

Gwybodaeth amdanoch chi

Eich enw llawn: -ateb agored-(gorfodol)	Mark Charlesworth
Eich cyfeiriad ebost cyswllt: -ateb agored-(dewisol)	Mark.Charlesworth@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk
Rwy'n ateb fel: -ateb un dewis-(gorfodol)	Awdurdod cenedlaethol
Os ydych yn ymateb ar ran sefydliad/cymdeithas/awdurdod, rhowch yr enw: -ateb agored-(dewisol)	Cyfoeth Naturiol Cymru
Os ydych yn ymateb ar ran sefydliad/cymdeithas/awdurdod, nodwch bob gwlad yr ydych yn ei chynrychioli fel aelod: -ateb amldewis-(dewisol)	Y Deyrnas Unedig
*Sut byddech chi am i'ch cyfraniad gael ei gyhoeddi ar wefan y Comisiwn?** -ateb un dewis-(gorfodol)	O dan yr enw a nodwyd (rwy'n cydsynio i'r holl wybodaeth yn fy nghyfraniad gael ei gyhoeddi ac rwy'n datgan nad oes dim ohoni o dan gyfyngiadau hawlfraint sy'n atal cyhoeddi)
Pa mor wybodus ydych chi am sbwriel morol? -ateb un dewis-(gorfodol)	Yn weddol wybodus

Holiadur

Dichonoldeb -ateb un dewis-(dewisol)	5
Cost -ateb un dewis-(dewisol)	
Effeithiolrwydd -ateb un dewis-(dewisol)	5
Trosglwyddedd/atgynhyrchedd mewn rhanbarthau morol gwahanol -ateb un dewis-(dewisol)	3
Effaith ar randdeiliaid -ateb un dewis-(dewisol)	
Parch i egwyddor y llygrwr sy'n talu -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes meini prawf perthnasol eraill y dylid eu defnyddio wrth asesu camau gweithredu a fwriedir i leihau presenoldeb ac effaith sbwriel morol? Os oes, rhestrwch nhw: -ateb agored-(dewisol)	Dylai rhaglenni monitro gael eu dylunio fel eu bod yn gallu canfod tueddiadau ar y lefel y targedir rhaglenni lleihau mewnbwn ati, o fewn yr adnoddau monitro sydd ar gael.
Rhywogaethau morol yn mynd yn sownd mewn offer pysgota, rhaffau a sbwriel arall sy'n cael eu gadael -ateb un dewis-(dewisol)	4

Adar, pysgod a rhywogaethau eraill yn llyncu sbwriel -ateb un dewis-(dewisol)	5
Risg i iechyd pobl drwy fwyta bwyd môr yr effeithiwyd arno -ateb un dewis-(dewisol)	2
Rhywogaethau goresgynnol yn lledaenu -ateb un dewis-(dewisol)	4
Effeithiau negyddol ar dwristiaeth arfordirol -ateb un dewis-(dewisol)	5
Difrod i gychod (pysgota) –ateb un dewis- (dewisol)	3
Costau'n gysylltiedig â glanhau traethau -ateb un dewis-(dewisol)	4
Oes effeithiau negyddol perthnasol eraill yn deillio o sbwriel morol y dylid eu hystyried? Os oes, rhestrwch nhw -ateb agored-(dewisol)	Nid yw rôl microplastigau yn cario a chylchdroi halogyddion yn glir ar hyn o bryd ond mae'n rôl sylweddol mwy na thebyg. Hefyd, nid oes dealltwriaeth dda o effeithiau cyfun sbwriel a halogyddion ac mae angen llawer rhagor o ymchwil. Amcangyfrifwyd bod yr effaith ar gyfarpar pysgota, a'r difrod i gyfarpar, yn £6,000-30,000 fesul cwch pysgota y flwyddyn.
Gwrthod bagiau a photeli plastig untro a defnyddio opsiynau amgen y gellir eu hailddefnyddio -ateb un dewis-(dewisol)	
Yfed dŵr tap yn lle dŵr potel/diodydd potel eraill -ateb un dewis-(dewisol)	
Rhoi mwy o ystyriaeth i'r deunyddiau pacio a ddefnyddiwyd wrth wneud dewisiadau prynu -ateb un dewis-(dewisol)	
Gwahanu gwastraff gartref a chymryd rhan mewn systemau casglu ac ad-dalu blaendal ar wahân -ateb un dewis-(dewisol)	
Osgoi gollwng sbwriel (ar y traeth, ar y môr neu yn unrhyw le arall) -ateb un dewis-(dewisol)	
Osgoi fflysio gwastraff iechydol i lawr y toiled -ateb un dewis-(dewisol)	
Cymryd rhan mewn cyrchoedd glanhau wedi'u trefnu -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes unrhyw gamau eraill y gallai defnyddwyr eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch nhw: -ateb agored-(dewisol)	
Buddsoddi mewn gweithgareddau ymchwil a monitro i ganfod y mathau o sbwriel morol, a'r ffynonellau -ateb un dewis-(dewisol)	4
Mapio mesurau perthnasol presennol sydd eisoes ar waith a dadansoddi'r bylchau i'w llenwi	4

-ateb un dewis-(dewisol)	
Sefydlu cynlluniau gweithredu a/neu dargedau i atal sbwriel morol a chynlluniau glanhau -ateb un dewis-(dewisol)	
Cynnal ymgyrchoedd codi ymwybyddiaeth ynglŷn â ffynonellau ac effeithiau sbwriel morol -ateb un dewis-(dewisol)	
Datblygu cynlluniau i annog/darparu cymhellion i wahanu gwastraff lle mae'n tarddu -ateb un dewis-(dewisol)	
Datblygu cynlluniau i annog/darparu cymhellion i yfed dŵr tap -ateb un dewis-(dewisol)	
Gosod cyfarpar dŵr yfed cyhoeddus -ateb un dewis-(dewisol)	
Cyflwyno gwaharddiad (tymhorol) ar fagiau plastig mewn dinasoedd arfordirol, a/neu wahardd poteli plastig yn ystod digwyddiadau a chyngherddau ar y traeth -ateb un dewis-(dewisol)	
Osgoi deunydd pacio plastig mewn caffael cyhoeddus -ateb un dewis-(dewisol)	
Trefnu digwyddiadau glanhau -ateb un dewis-(dewisol)	
Sicrhau bod y rheolau presennol ynglŷn â gollwng sbwriel mewn mannau cyhoeddus yn cael eu gorfodi -ateb un dewis-(dewisol)	
Sicrhau bod digon o finiau sbwriel cyhoeddus ar gael -ateb un dewis-(dewisol)	
Gweithredu i sicrhau cydymffurfio rheoleiddiol gan safleoedd tirlenwi a chael gwared â safleoedd dympio anghyfreithlon -ateb un dewis-(dewisol)	
Cydweithredu â'r sector twristiaeth, rheolwyr gwastraff a manwerthwyr -ateb un dewis-(dewisol)	
Cyfnewid yr arferion gorau â chynghorau eraill -ateb un dewis-(dewisol)	
Datblygu cynlluniau i hyrwyddo'r economi gylchol, arallgyfeirio gwastraff o dirlenwi i ailgylchu neu adfer ynni -ateb un dewis-(dewisol)	
Cydweithredu â chynlluniau i hyrwyddo pysgotwyr fel 'ceidwaid y môr', yn cynnwys gweithgareddau monitro a physgota am sbwriel (casglu sbwriel mewn bagiau mawr wrth bysgota) -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai awdurdodau lleol/is-genedlaethol	

eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y rhain -ateb agored-(dewisol)	
Pa rai (os oes rhai o gwbl) o'r camau posibl i awdurdodau lleol/is-genedlaethol a nodwyd uchod allai fod yn berthnasol hefyd i awdurdodau cenedlaethol? -ateb amldewis-(dewisol)	Buddsoddi mewn gweithgareddau ymchwil a monitro i nodi'r mathau o sbwriel morol a'r ffynonellau – Mapio'r mesurau perthnasol sydd eisoes ar waith a dadansoddi'r bylchau i'w llenwi.
Sefydlu systemau monitro a thargedau amgylcheddol gyda'r nod o leihau'r mewnbynnau sbwriel i'r amgylchedd morol -ateb un dewis-(dewisol)	
Rhannu gwybodaeth, a datblygu platfformau rhannu gwybodaeth gydag awdurdodau o wladwriaethau cyfagos, awdurdodau lleol, cyrff anllywodraethol a rhanddeiliaid eraill ynglŷn â swmp y sbwriel morol a'i ffynonellau (yn arbennig yn sgil monitro fframwaith Cyfarwyddeb Fframwaith y Strategaeth Forol) -ateb un dewis-(dewisol)	4
Helpu awdurdodau lleol a chyrff anllywodraethol i fonitro effeithiolrwydd mesurau sydd wedi'u bwriadu i ymladd sbwriel morol -ateb un dewis-(dewisol)	
Darparu arweiniad ac adnoddau i helpu awdurdodau lleol i ddewis a gweithredu mesurau i fynd i'r afael â sbwriel morol -ateb un dewis-(dewisol)	
Hyrwyddo'r arferion gorau ac annog cyrff anllywodraethol, awdurdodau lleol a rhanddeiliaid eraill i lansio cynlluniau perthnasol i wella ymddygiad, atal gollwng sbwriel a chefnogi cynlluniau glanhau -ateb un dewis-(dewisol)	
Cefnogi'r gwaith o ddatblygu Cynlluniau Gweithredu mewn perthynas â sbwriel o fewn fframwaith y pedwar Confensiwn Moroedd Rhanbarthol perthnasol (Barcelona, Bucharest, HELCOM ac OSPAR) -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai awdurdodau cenedlaethol eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y rhain: -ateb agored-(dewisol)	
Sefydlu targed(au) ar gyfer lleihau sbwriel morol -ateb un dewis-(dewisol)	
Cefnogi gweithredu gan awdurdodau lleol ac Aelod Wladwriaethau drwy ariannu ymchwil -ateb un dewis-(dewisol)	5
Cefnogi gweithredu gan awdurdodau lleol ac Aelod Wladwriaethau drwy hwyluso cyfnewid gwybodaeth, profiad ac arferion gorau (e.e. cynnal cronfa ddata	5

o wybodaeth gyhoeddedig am arolygon sbwriel morol, canllawiau ar fonitro sbwriel morol, templedi cofnodi cyffredin, pecyn cymorth mwy cynhwysfawr ynglŷn â sbwriel morol ac ati.) -ateb un dewis-(dewisol)	
Hwyluso ymdrechion cyd-drefnu ar draws moroedd rhanbarthol a chefnogi rhwydweithio rhwng awdurdodau a rhanddeiliaid eraill -ateb un dewis-(dewisol)	5
Cefnogi'r gwaith o ddatblygu Cynlluniau Gweithredu Rhanbarthol Strategol ar sbwriel morol o fewn fframwaith y pedwar Confensiwn Moroedd Rhanbarthol perthnasol (Barcelona, Bucharest, HELCOM ac OSPAR) -ateb un dewis-(dewisol)	4
Cefnogi gweithgareddau rhyngwladol i ymladd sbwriel morol (e.e. Strategaeth Honolulu ac ymrwymiadau lleihau siwrwd morol yn Rio+20) -ateb un dewis-(dewisol)	
Sefydlu strategaeth fonitro wedi'i chysoni ar draws yr UE ar gyfer sbwriel morol -ateb un dewis-(dewisol)	
Ehangu a gwella cyfrifoldeb y cynhyrchydd am gylchred oes cyfan cynnyrch (e.e. optimeiddio'r pecynnu a'r cynhyrchu, yn cynnwys y dylunio, ar gyfer ailddefnyddio, ailgylchu, atal, defnyddio ychydig o ddefnyddiau ac ati) -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai gwneuthurwyr polisi'r UE eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y camau hyn: -ateb agored-(dewisol)	Mae diffyg dealltwriaeth ar hyn o bryd o ddynameg sbwriel morol a chost bosibl monitro yn golygu nad oes modd gosod targedau i leihau sbwriel morol gyda hyder ar hyn o bryd. Mae angen sicrhau bod rhai o'r camau uchod drwy gonfensiynau a chyfarwyddebau rhyngwladol yn ategu'i gilydd.
Sefydlu cynlluniau gweithredu a/neu dargedau ar gyfer atal sbwriel morol a chynlluniau glanhau -ateb un dewis-(dewisol)	
Rhoi cynlluniau codi ymwybyddiaeth ar waith i dynnu sylw at ffynonellau sbwriel morol a'i effeithiau -ateb un dewis-(dewisol)	
Trefnu digwyddiadau glanhau -ateb un dewis-(dewisol)	
Rhannu gwybodaeth gydag awdurdodau lleol a rhanddeiliaid eraill am swmp a ffynonellau sbwriel morol (yn arbennig o'r monitro yn fframwaith Cyfarwyddeb Fframwaith y Strategaeth Forol) -ateb un dewis-(dewisol)	
Helpu awdurdodau lleol i ganfod y grwpiau targed sy'n gyfrifol am ollwng sbwriel -ateb un dewis-(dewisol)	
Lansio cynlluniau ymddygiadol ac ataliol eraill perthnasol	

ar y cyd â rhanddeiliaid eraill -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai cyrff anllywodraethol eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y camau hyn: -ateb agored-(dewisol)	
Hyrwyddo datblygu cynnyrch a phecynnu sy'n defnyddio llai o ddefnydd (plastig) -ateb un dewis-(dewisol)	
Hyrwyddo datblygu cynnyrch a phecynnu wedi'u gwneud o ddefnyddiau arloesol sy'n haws eu hailddefnyddio neu'u hailgylchu ac sy'n diraddio'n llai niweidiol yn yr amgylchedd morol -ateb un dewis-(dewisol)	
Ehangu a gwella cyfrifoldeb y cynhyrchydd am gylchred oes cyfan cynnyrch (e.e. optimeiddio'r pecynnu a'r cynhyrchu, yn cynnwys y dylunio, ar gyfer ailddefnyddio, ailgylchu, atal, defnyddio ychydig o ddefnyddiau ac ati) -ateb un dewis-(dewisol)	
Cyfnewid gwybodaeth ac arferion gorau ynglŷn â thechnolegau arloesol, prosesau cynhyrchu a chynnyrch pecynnu plastig cynaliadwy -ateb un dewis-(dewisol)	
Hyrwyddo ac ariannu cynlluniau sydd â'r nod o gynyddu'r ailgylchu ar blastigau -ateb un dewis-(dewisol)	
Hyrwyddo ac ariannu cynlluniau sbwriel morol -ateb un dewis-(dewisol)	
Ymgorffori meini prawf eco-labelu wrth ddylunio cynnyrch -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai'r diwydiant plastigau eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y camau hyn: -ateb agored-(dewisol)	
Symbylu a rhoi gwybodaeth i gwsmeriaid am ddefnydd cynaliadwy -ateb un dewis-(dewisol)	
Datblygu, hyrwyddo a chymryd rhan mewn systemau casglu ac ad-dalu blaendal ar wahân i boteli a bagiau plastig -ateb un dewis-(dewisol)	
Hyrwyddo defnyddio llai o becynnu neu becynnu y gellir ei ailddefnyddio / ailgylchu mewn cynnyrch, ymhellach i fyny'r gadwyn gyflenwi (drwy benderfyniadau prynu/ caffael) ac ymhellach i lawr (drwy hyrwyddo cynnyrch o'r fath i gwsmeriaid -ateb un dewis-(dewisol)	

Ymrwymo i dargedau i leihau pecynnu plastig -ateb un dewis-(dewisol)	
Cyfnewid syniadau ac arferion gorau gyda manwerthwyr eraill -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai'r sector manwerthu eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y camau hyn -ateb agored-(dewisol)	
Gwneud twristiaid yn sensitif i effeithiau sbwriel ar yr amgylcheddol morol -ateb un dewis-(dewisol)	
Darparu eco-ddewisiadau amgen yn lle blychau llwch plastig a chwpanau plastig ar y traeth -ateb un dewis-(dewisol)	
Sefydlu cyfarpar dŵr yfed mewn mannau cymunedol (e.e. cyntedd gwestyau, glan y môr ac ati -ateb un dewis-(dewisol)	
Cymryd rhan mewn cynlluniau ardystio eco-dwristiaeth -ateb un dewis-(dewisol)	
Creu a hyrwyddo cysyniadau stiwardiaeth fel 'mabwysiadu traeth' -ateb un dewis-(dewisol)	
Trefnu digwyddiadau glanhau -ateb un dewis-(dewisol)	
Sicrhau bod digon o finiau sbwriel ar gael -ateb un dewis-(dewisol)	
Datblygu, hyrwyddo a chymryd rhan mewn systemau casglu ac ad-dalu blaendal ar wahân i boteli a bagiau plastig -ateb un dewis-(dewisol)	
Ymrwymo i dargedau i leihau pecynnu plastig -ateb un dewis-(dewisol)	
Cyfnewid syniadau ac arferion gorau -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai'r sector twristiaeth / hamdden eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y camau hyn -ateb agored-(dewisol)	
Hysbysu, symbylu ac annog dinasyddion i wella'r gwahanu ar sbwriel yn y tarddle -ateb un dewis-(dewisol)	
Trefnu hyfforddiant i weithwyr proffesiynol ym maes gwastraff -ateb un dewis-(dewisol)	
Datblygu technegau ar gyfer ailgylchu amrywiaeth	

ehangach o ffrydiau gwastraff yn fwy effeithlon -ateb un dewis-(dewisol)	
Cyfnewid syniadau ac arferion gorau gyda gweithwyr gwastraff proffesiynol, cynghorau a rhanddeiliaid eraill -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai'r sector rheoli gwastraff eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y camau hyn -ateb agored-(dewisol)	
Rhoi hyfforddiant ynglŷn â rheoleiddio gwastraff ac arferion gwastraff i aelodau o'r criw ar fwrdd llongau -ateb un dewis-(dewisol)	
Cydweithredu mewn cynlluniau i hyrwyddo gweithwyr pysgodfeydd proffesiynol fel 'Gwarcheidwaid y Môr', yn cynnwys gweithgareddau monitro a physgota am sbwriel (casglu sbwriel mewn bagiau mawr wrth bysgota) -ateb un dewis-(dewisol)	
Cydweithredu ar dripiau arbennig i gasglu sbwriel o ddwysfannau sydd wedi'u nodi -ateb un dewis-(dewisol)	
Casglu cyfarpar pysgota sydd wedi'i adael neu'i golli -ateb un dewis-(dewisol)	
Hysbysu'r awdurdodau am gyfarpar pysgota sydd wedi'i golli -ateb un dewis-(dewisol)	
Sicrhau bod gwastraff yn cael ei wahanu, ei leihau a'i reoli'n ddigonol ar fwrdd llongau, yn cynnwys lle storio digonol i sbwriel -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai'r sector pysgodfeydd eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y camau hyn -ateb agored-(dewisol)	
Rhoi hyfforddiant ynglŷn â rheoleiddio gwastraff ac arferion gwastraff i aelodau o'r criw ar fwrdd llongau -ateb un dewis-(dewisol)	
Cydweithredu mewn system effeithiol i roi gwybod am wastraff -ateb un dewis-(dewisol)	
Sicrhau nad oes unrhyw anghymhellion i longau ddod â'u sbwriel i'r lan a'i ddympio yn y mor yn lle hynny -ateb un dewis-(dewisol)	
Sicrhau bod gwastraff yn cael ei wahanu, ei leihau a'i reoli'n ddigonol ar fwrdd llongau, yn cynnwys lle storio digonol i sbwriel -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai'r sector llongau eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y camau hyn -ateb agored-(dewisol)	

Rhoi system ffioedd gwastraff ar waith gyda'r nod o ddod â chymaint â phosibl o wastraff i'r lan oddi ar longau -ateb un dewis-(dewisol)	
Rhoi system effeithlon hysbysu am wastraff ar waith -ateb un dewis-(dewisol)	
Gwella'r system trafod gwastraff yn cynnwys gweithdrefnau, amodau, rheoli ffioedd, talu gweithredwyr, ac ati. -ateb un dewis-(dewisol)	
Cryfhau'r gyfundrefn arolygu o ran dod â gwastraff i'r lan -ateb un dewis-(dewisol)	
Ymgynghori â defnyddwyr porthladdoedd ynglŷn â digonolrwydd cyfleusterau derbyn gwastraff porthladdoedd -ateb un dewis-(dewisol)	
Darparu gwybodaeth glir a thryloyw am y system ffioedd sydd ar waith -ateb un dewis-(dewisol)	
Cofnodi a monitro faint o wastraff sy'n dod i'r lan oddi ar longau mewn porthladdoedd -ateb un dewis-(dewisol)	
Rhoi system cyfnewid gwybodaeth systematig ar waith rhwng awdurdodau gorfodi -ateb un dewis-(dewisol)	
Sicrhau bod gan borthladdoedd fynediad at gyfleusterau i ddadlwytho gwastraff peryglus a'i waredu'n gywir -ateb un dewis-(dewisol)	
Darparu biniau gwaredu sbwriel a sicrhau nad yw sbwriel yn cael ei adael mewn mannau lle gallai gael ei chwythu i'r môr -ateb un dewis-(dewisol)	
Oes camau eraill y gallai awdurdodau porthladdoedd eu cymryd i leihau sbwriel morol? Os oes, rhestrwch y camau hyn -ateb agored-(dewisol)	

Os oes gennych unrhyw sylwadau ychwanegol, rhowch nhw yn y blwch isod (uchafswm 1000 nod).

-ateb agored-(dewisol)

Oherwydd diffyg dealltwriaeth ynglŷn â dynameg sbwriel morol a chost bosibl monitro, nid oes modd gosod targedau i leihau sbwriel morol a mesur yn erbyn y targedau hynny yn hyderus ar hyn o bryd. Mae cryn lawer o sbwriel morol yn tarddu o'r tu hwnt i ffiniau cenedlaethol Cymru oherwydd y prifwyntoedd sy'n chwythu i'n traethau a phresenoldeb rhai 'dalfeydd' sbwriel. Mae'n bwysig felly rhoi mwy o ystyriaeth i sut mae lleihau sbwriel morol ar raddfa ranbarthol, a byddai ymchwil i'r llwybrau cario a sut mae sbwriel yn cronni mewn dalfeydd i'w groesawu. Dangosodd asesiad cychwynnol Cyfarwyddeb Fframwaith y Strategaeth Forol fod yna rai problemau yn ymwneud â sbwriel morol yn rhanbarth y Moroedd Celtaidd ac mae effeithiau negyddol sbwriel morol wedi cael eu gweld yn Ardaloedd Gwarchodedig Morol Cymru. Caiff sbwriel ei ystyried yn broblem ym mhob Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) bron ac fe'i hystyrir yn broblem felly mewn nifer o ardaloedd, yn enwedig yng Ngogledd Bae Ceredigion. Mewn rhai ACA mae sbwriel morol yn cyfrannu at gyflwr anffafriol.